

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ

ИЗДАНИЕ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ, НАУКА И КУЛТУРА

БРОЙ 1 (356), година XXIV

8 февруари 2006 година

КОИ УНИВЕРСИТЕТИ ВЛИЗАТ В ДЕСЕТКАТА на ЕВРОПА

НА СТР. 2

ТЪРСИ СЕ ФОРМУЛАТА ЗА ВРЪЩАНЕ НА ПЛАТЕНОТО ОБУЧЕНИЕ

НА СТР. 6

НА СТР. 7

СТУДЕНТКА ПОСТИГНА РЕКОРД НА ОЛИМПИАДАТА ПО МОРФОЛОГИЯ

В Броя гетете още:

- ВАЖНИ ОТКРИТИЯ В ОБЛАСТТА НА НАУКАТА И ТЕХНОЛОГИИТЕ ПРЕЗ 2005 г.
- СКУЛПТОР НА КРАЙПЪТНИ НОВОЛУНИЯ
- ЛИТЕРАТУРЕН КОНКУРС
- ЗА ПРИНАДЛЕЖНОСТТА НА НОБЕЛИСТА ЕМИАС КАНЕТИ
- СТРАСТИ И СКАНДАЛИ СЪПЪТСТВАТ СТОПАНИТЕ НА БЕЛИЯ ДОМ
- ТЕМИДА СЕ СМЕЕ

ЕВРОПЕЙСКИ УНИВЕРСИТЕТИ

Престижно образование в Европа: ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО

Гл. ас. д-р **Юлиана ЧАКЪРОВА**

HINC LUCEM ET ROSULA SACRA - букв. ОТТУК (ИДВА) СВЕТЛИНА И СВЕЩЕНО ТЕЧЕНИЕ. Транспонирано в съвременен план, това изказване се прелива в твърдението ОТ УНИВЕРСИТЕТА ПОЛУЧАВАМЕ ПРОСВЕТА И СКЪПОЦЕННО ЗНАНИЕ.

Мотото на Университета Кеймбридж, Обединеното кралство, безспорно може да бъде отнесено не само към конкретния университет, но и към всяка алма матер като сакрално място на знанието и науката. Изконна истина е, че университетите са основните „лаборатории“, където Знанието се ражда, натрупва, предава и поражда ново знание, творящо наука.

XXI век неслучайно е наречен време на „обществото на знанието“. В интелектуалното развитие на човечеството се извършва преход от индустриалните технологии към научно-информационните. В такъв период именно знанията стават двигател на прогреса, производителна сила, а висшето образование - не само основа за ефективно използване на новите технологии, но и минимално задължително условие за участие в механизма на съвременния прогрес.

В периода, когато сме на крачка от статута на член в Европейския съюз, безкрайно актуална става темата за най-престижните европейски университети, дипломите от които са енергийният заряд, обезпечаващ входа в света на завидната професионална реализация.

Рекордът за най-много престижни висши училища в Европа принадлежи на ОБЕДИНЕНОТО КРАЛСТВО. По данни на авторитетното (макар и критикувано заради някои критерии на оценка) изследване на THES (Лондонски вестник с название *Приложение за висше образование на Таймс*), публикувано през ноември 2004 г., в първата десетка на европейските университети влизат пет висши училища от Обединеното Кралство.

Всъщност прави впечатление, че в класациите на институциите за висше образование в световен мащаб монополът принадлежи на университетите на САЩ и Обединеното Кралство. Това едва ли е свързано само с факта, че

преподаватели и студенти, които от своя страна без езикови бариери публикуват във водещите световни научни издания - последните, както добре е известно, са предимно на английски и рядко пълното им съдържание се превежда на други езици.

КРИТЕРИИТЕ, по които

място в Европа	място в света	институция	държава	точки от 1000
1	5	УНИВЕРСИТЕТЪТ ОКСФОРД	Обединеното Кралство	731.8
2	6	УНИВЕРСИТЕТЪТ КЕЙМБРИДЖ	Обединеното Кралство	725.4
3	10	ФЕДЕРАЛЕН ТЕХНОЛОГИЧЕСКИ ИНСТИТУТ, Цюрих	Швейцария	553.7
4	11	ЛОНДОНСКИ ИНСТИТУТ ПО ИКОНОМИКА	Обединеното Кралство	484.4
5	14	ИМПЕРСКИЯТ КОЛЕЖ В Лондон	Обединеното Кралство	443.7
6	27	ПОЛИТЕХНИЧЕСКИ ИНСТИТУТ, Париж	Франция	315.5
7	30	ECOLE NORMALE SUPERIEURE	Франция	298.4
8	32	ФЕДЕРАЛЕН ТЕХНОЛОГИЧЕСКИ ИНСТИТУТ, Лозана	Швейцария	289.4
9	34	УНИВЕРСИТЕТСКИ КОЛЕЖ В ЛОНДОН	Обединеното Кралство	284.2
10	43	УНИВЕРСИТЕТЪТ В МАНЧЕСТЪР	Обединеното Кралство	238.5

Класация на THES за най-престижните европейски университети

THES е англоезично издание. Обяснението по-скоро може да се търси в съвкупността от многовековна традиция и съвременно превъзходство на тези университети над другите висши училища по отношение на преподавателския състав, подготовката на студентите, известните имена, притежаващи диплома от тези висши учебни заведения, финансовите средства и много други фактори. Тук, естествено, не можем да пропуснем доминирането на английския език в областта на науката и технологиите; това позволява на университетите в англоезичните страни да привличат най-добрите изследователи,

по принцип се класират университетите в световен мащаб, имат различна статистическа тежест (която не е константна, а се мени в различните години) и са вpletени в сложна методология, даваща повече или по-малко адекватна оценка за мястото на дадено висше училище в световното интелектуално пространство. На първо място, естествено, между тези критерии са **качеството на преподаването и изследователската дейност** (оценявани от външни инспектори). Други фактори са **селективност** (стандарт за кандидатстване, оценки от кандидат-студентските тестове, процент на

приетите студенти от общия брой кандидатствали, процент на записалите се студенти от броя на завършващите в даден випуск отлични ученици, пропорция на завършили те към напусналите студенти), **преподавателски ресурси** (ниво на образование - научни степени и звания, пропорция на щатните към останалите преподаватели, заплата, пропорция на брой преподаватели към брой студенти, средно количество студенти в група), **финансови ресурси** (изразходвани средства за всеки студент), **реализация** на специалитетите с диплома от дадения университет, в това число носители на Нобелова награда, и др. Освен тези обективни критерии се отчитат и субективни фактори като проучвания на мнението на специалисти в областта на образованието, на административни служители, преподаватели, студенти и потенциални студенти. Тук се включват също така фактори като **географско положение, възможности за финансова помощ** (стипендии и др.), **достъпност на таксите за образование**. Особено важен между субективните фактори е така нареченият **„критерий на репутацията“** - мнението на специалисти в ръководството на даден университет за качеството на аналогични висши училища.

Независимо от възможните отклонения при такъв род статистики поради многобройните критерии и наличието на субективни фактори в тях, тези класации са изключително популярни и обикновено се отчитат от бъдещите студенти при избора на място за обучение. Още повече че с малки размествания през годините и при различните институции, извършващи проучванията, конфигурацията в основни линии се запазва, което е в някаква степен доказателство за адекватността на методологията и обективността на резултатите на такива класации.

АЛМА МАТЕР

Стартира кандидатстудентската кампания във Филологическия факултет

Жулиета МИЛАНОВА

Филологическият факултет на Пловдивския университет обяви началото на кандидатстудентската кампания за 2006 година. Двата основни изпита за факултета - по български език и по българска литература, остават в стария си формат от миналата година. Промени има в балообразуването и в приема за някои специалности.

За втора година изпитът по българска литература ще представлява тест плюс една коментарна задача. Промяна има в изпита по английски език, който вече ще се състои от пет тестови компонента и писане на коментар на текст.

Тази година максималният бал за всички специалности е 36, за някои от тях се формира от пет пъти оценката от положения изпит + една оценка от дипломата, по предмет различен от този, по който се полага изпит, в зависимост от специалността. За първи път се въвежда възможността за прием в специалностите „Бълга-

рски език и новогръцки език“ и „Балканистика“ с изпит по новогръцки език. Предвидени са дати за предварителни изпити по български език, английски език и българска литература - съответно на 4, 6 и 8 юни. Ще има и тренировъчни изпити по литература през март, април и май. Всички, които изкарат оценка по-висока от петима, ще бъдат освободени от таксата за полагане на тренировъчния изпит. За първи път във факултета ще има съотношение мъже/жени - 40/60 за всяка специалност. Обмислят се проекти за приемане на оценките от националната олимпиада по английски език, от международни сертификати, както и въвеждането на машинното проверяване на отговорите от изпитите. Всички, които по-отрано търсят информация, имаха възможност да се срещнат с ръководството и преподаватели от факултета по време на организираните на 29 януари Ден на кандидат-студента.

Престижно образование...

ОТ СТР. 2

В Обединеното Кралство в. *Таймс* (от началото на 90-те години на XX век), а по-късно и *Гардиън* и *Сандей Таймс* публикуват и отделни класации на университетите в страната. Разбира се, неоспорими водещи в списъците са Оксфорд и Кеймбридж, често в тази последователност. Освен първи в Европа, според класациите на *Таймс*, Университетът в Оксфорд е пети в света по общи критерии, както и втори в областите на точните и хуманитарните науки. Той е и първи в Обединеното Кралство по данни на *Гардиън* и на първо място за четвърти пореден път според *Таймс*. Трето мяс-

то по данни на *Таймс* алтернативно заемат Имперският колеж в Лондон и Лондонският институт по икономика и политически науки (LSE). За последните няколко години в топдесетката (съгласно изследванията на трите посочени вестника) влизат още Университетският колеж в Лондон, Университетът в Уорик, Университетът в Йорк. Независим анализ на *Сатън Тръст* добавя към най-престижните висши училища в Обединеното Кралство още Университета в Бирмингъм, Университета в Бристол, Университета в Дюръм, Университета в Единбург, Университета в Нотингъм и Университета в Сейнт Андрюс.

Следва

Развитие на научния потенциал за 2005 г.

Изминалата 2005 г. беше успешна за много преподаватели от Пловдивския университет, които направиха по още една важна стъпка в професионалната си кариера. Трябва да отбележим и факта, че наши настоящи колеги и бивши възпитаници на ПУ заеха важни постове в държавната йерархия. Румен Петков стана ми-

нистер на вътрешните работи, доц. Кирчо Атанасов е заместник-министер на образованието и науката, Стефка Костадинова беше избрана за председател на Българския олимпийски комитет, проф. Веселин Маргаритов е заместник-председател на Държавната агенция за младежта и спорта.

ПРОФЕСОР

Евстати Василев Павлов – катедра „Геометрия“

Инна Иванова Пелева – „Българска литература и теория на литературата“

Клео Стефанова Протохристова – „История на литературата и сравнително литературознание“

ДОЦЕНТ

Христина Милева Тончева-Тодорова – „Общо езикознание и история на българския език“

Росица Димитрова Манчева – „Физикохимия“

Малинка Димитрова Дичева – „Френска филология“

Боряна Георгиева Иванова – „Предучилищна педагогика“

Детелина Стоянова Белкинова – „Ботаника и методика на обучението по биология“

Софка Райчева Каракехайова – „Предучилищна педагогика“

Веселина Иванова Чомпалова – „История“

Емил Русев Русев – „Управление и количествени методи в икономиката“

Илиана Георгиева Велчева – „Екология и опазване на околната среда“

Галена Стоянова Иванова – „Предучилищна педагогика“

Мила Димитрова Кръстева – „История на литературата и сравнително литературознание“

Валентина Стойчева Маргаритова – „Теория и методика на физическото възпитание и спорт“

ДОКТОР НА НАУКИТЕ

Георги Атанасов Тотков – „Компютърна информатика“

ДОКТОР

Людмила Иванова Минкова – „Руска филология“

Елена Славова Гетова – „История на литературата и сравнително литературознание“

Елена Стоилова Томова – „Биология на развитието“

Атанас Ангелов Ириков – „Екология и опазване на околната среда“

Виолета Миленкова Стефанова – „Аналитична химия“

Маргарита Маньова Дончева – „История и теория на икономическите и политическите системи“

Цветанка Павлова Михайлова – „Физика на твърдото тяло“

Петър Стойков Бояджиев – „Зоология“

Марияна Христова Гозманова – „Физиология на растенията и молекулярна биология“

ГЛАВЕН АСИСТЕНТ

Теодора Петрова Ирикова – „Биология на развитието“

Стоянка Николова Атанасова – „Органична химия“

Бистра Василева Дикова – „Български език“

Радослава Илиева Минкова – „Немска филология“

Гергана Василева Славчева-Андонова – „Педагогика и психология“

Стефка Йорданова Анева – „Компютърни технологии“

Анна Атанасова Малинова – „Компютърни технологии“

Христо Стефанов Кискинов – „Компютърни технологии“

Александър Пламенов Пенев – „Компютърни системи“

Евелина Иванова Даскалова – „Физиология на растенията и молекулярна биология“

Милена Ангелова Кацарска – „Английска филология“

СВЕТОВНО ИЗВЕСТЕН ШВЕЙЦАРСКИ

Измерване на магнитното поле на човешкото сърце с оптично-атомен магнитометър

Гл. ас. д-р Тодорка ДИМИТРОВА

В началото на януари по покана на доц. д-р Тано Терзийски и гл. ас. д-р Тодорка Димитрова в катедрата по „Експериментална физика“ гостува проф. Антоан Вайс, декан на Факултета по физика на Университета във Фрибург, Швейцария. Беше изготвен проект за съвместна работа. Голям интерес за преподаватели и студенти от пловдивските ВУЗ-ове предизвика лекцията му „Измерване на магнитното поле на сърцето на човека с оптично-атомен магнитометър“. В нея бяха представени резултати от водещи в световен мащаб научни изследвания.

От пет години в лабораторията по атомна физика на университета във Фрибург под ръководството на проф. Вайс се разработва апаратура за изследване на сърдечната дейност на човека, която има съществени предимства в сравнение с използваните до сега.

Един от рутинните методи за изследване на сърдечната дейност в медицинската практика е електрокардиографията (ЕКГ), позната от около 100 години. Магнитокардиографията (МКГ) е сравнително млада - датира отпреди 30 години. Чрез нея се регистрират промените на магнитното поле, създавано от електричните токове, протичащи в сърдечния мускул по време на отделните фази от неговия ритъм.

МКГ е неинвазивен, безконтактен и необлъчващ метод. Високата му чувствител-

казано, че пациентът е болен или здрав, в сравнение с потвърденото състояние от направена коронарна ангиография.

Известният до сега магнитометър за медицински цели работи на принципа на свръхпроводящ квантов интерферометричен детектор. Той е високочувствителен, многоканален, комерсиализиран и клинично тестван. Но за работа му е необходим течен хелий, който възлиза на 30 000 долара годишно. Необходимостта от използването на специална изолираща кабина за премахване влиянието на външни полета също повишава цената му (магнитното поле на сърцето е един милион пъти по-слабо от магнитното поле на Земята). Поради това малко болници могат да си го позволят и, за съжаление, практически се използва предимно за научни изследвания.

	ЕКГ	тропонин	ултразвукова кардиография	МКГ
болни	27,4 %	31,7 %	31,4 %	97,8 %
здрави	93,3 %	93,8 %	87,9 %	94,5 %

ност спомага за откриване на промени в сърдечната дейност, които другите методи не регистрират. Сравнение може да се направи от таблицата, в която са приложени изследвания, извършени с 264 пациенти, използвайки различни методи. Показан е процентът пациенти, за които чрез съответната диагностика е предс-

Оптично-атомният магнитометър, разработван от проф. Вайс, използва оригинален от гледна точка на съвременната физика подход. Методът е двойно резонансен. Самото измерване на магнитното поле става по оптически път. Постигната е не само висока чувствителност, но и добро техническо изпъл-

нение. Работи се при стаини температури, не е необходимо използването на изолираща кабина, размерите на апаратурата са по-малки, манипулирането е по-ергономично и цената е многократно по-ниска.

В основата на магнитометъра стои фактът, че оптичните свойства на парамагнитните вещества (в частност способността им да поглъщат светлината) са свързани с техните магнитни свойства. Като чувствителен елемент се използват цезиеви атоми, намиращи се при стайна температура в прозрачна кювета с обем 1 кубичен сантиметър. Честотно стабилизиран лазерен сноп (на подходящо подобрена честота от цезиевите преходи) преминава през кюветата, ориентирайки магнитните моменти на атомите. При прилагане на външно магнитно поле (в случая създадено от сърцето), магнитните моменти извършват прецесия (въртене около направлението на външното поле), наречена Ларморова. Това влияе върху абсорбционната способност на цезия, в резултат на което се променя интензитетът на преминалата през кюветата светлина. Честотата на Ларморовата прецесия е пропорционална на големината на магнитната индукция, което позволява измерването на последната да се сведе до измерване на честота.

За постигане на висока точност се използва резонансен метод. Перпендикулярно на изследваното поле се прилага друго външно променливо магнитно поле. Когато честотите на двете полета станат еднакви, се наблюдава резонанс, при което пропускането на лазерната светлина през кюветата е максимално. Измерването на интензитета на преминалата светлина се извършва с помощта на фотодетектор, чийто изходен сиг-

Проф. Антоан Вайс е роден през 1953 г. в Люксембург. Завършва физика в Цюрих. Защищава дисертация под ръководството на проф. В. Телегди. Работи като асистент към Института по физика на високите енергии в Цюрих. От 1990 до 1996 г. е сътрудник на проф. Т. Ханч (нобелов лауреат по физика за 2005 г.) в Института „Макс Планк“, Германия. Хабилитира се през 1996 г. в Университета в Мюнхен. От 1996 до 2000 г. е професор по експериментална физика в Университета в Бон. През 1999 г. става пълнен професор в Университета във Фрибург, Швейцария, където е и ръководител на лаборатория по атомна физика.

Научните интереси на проф. Вайс са в областта на атомната физика, лазерите и лазерната спектроскопия, магнитния резонанс и оптичната магнитометрия. Има над 100 публикации във водещи научни списания, съавтор е на пет книги по магнитометрия и лазерна спектроскопия. Проф. Вайс е рецензент за 12 международни списания, експерт за няколко национални швейцарски и европейски научни програми, автор на два европейски патента, носител на награди за иновации.

нал служи като обратна връзка за коригиране честотата на външното поле.

За отстраняване на смущенията вместо изолираща кабина се използва градиометър. Той сравнява сигналите от два идентични сензора, като единият се поставя бли-

ФИЗИК ГОСТУВА В УНИВЕРСИТЕТА

Срещата на две традиции очертава едно ново сътрудничество в областта на демонстрационния експеримент по физика

„Моят съвет към ония, които желаят да овладеят изкуството на научното пророчество, е да не се осланят на абстрактния разум, а да дешифрират тайния език на природата по нейните документи - експерименталните факти“ - пише Макс Борн в книгата си „Експеримент и теория във физиката“. Тази мисъл по недвусмислен начин представя основния подход на изследване във физиката - наблюдението и опитът. Той съпътства както научното изследване, така и усвояването на физични знания. Ето защо провеждането на физични експерименти по време на обучението на студентите е особено важно. Една от формите за това са лабораторните упражнения, но те не могат да обхванат цялостно преподавания материал. Особено подходящо за по-доброто възприемане, разбиране и осмисляне на физичните явления се оказва провеждането на демонстрации по време на лекционния курс. Това заостря вниманието и повишава интереса на студентите, засилва тяхната чисто познавателна мотивация.

Във всички немско говорещи държави традицията за показване на физични демонстрации по време на лекции е много силна. В Швейцария тази традиция тръгва от Паул Шерер (1890-1969 г.). Той е бил професор във Федералния технологичен институт в Цюрих от 1920 г. до 1960 г. По време на неговите лекции, които придобиват широка популярност, аудиторията била пълна с оборудване за де-

монстрации. Често се случвало да покаже десетина демонстрации по време на една лекция. За тази цел имал на разположение няколко щатни демонстратори. Студентите посещавали с нео-

основателя на Физическия факултет проф. Тодор Василев. Самият той донася тази традиция от Франция, където специализира при известния професор Морис Франсон от Инсти-

Проф. Вайс в лабораторната

писуемо желание тези лекции и ги наричали с възхищение „циркът на Шерер“. През цялата си кариера Паул Шерер е имал над 100 докторанти. Повечето от тях по-късно станали професори по физика както в Швейцария, така и в чужбина. Те пренесли неговия опит в демонстрационния експеримент в цяла Европа. Днес във Федералния технологичен институт в Цюрих се намира най-богатата в света колекция по физични демонстрации.

ПУ „Паисий Хилендарски“ е единственият български университет, където се провежда демонстрационен експеримент по време на лекции. Началото е поставено още с първите лекционни курсове по физика от

тута по оптика в Париж. Първият назначен щатен демонстратор във Физическия факултет е Борис Драганов. След неговото пенсиониране длъжността заема Дочо Иванов, а от 10 години насам - Георги Иванов. Демонстраторът участва и в разработката на нови опитни постановки.

Днес демонстрационният препараториум на Физическия факултет разполага с голям набор от демонстрации по основните курсове на експерименталната физика (механика, молекулярна физика, електромагнетизъм и оптика). За съжаление, липсата на средства и подходящо оборудване възпрепятстват разработването на нови модерни апаратури, които да пока-

жат актуалното състояние на тази наука и нейното огромно влияние върху техническия прогрес. Въпреки трудностите, група ентузиаста под ръководството на доц. д-р Тано Терзийски, един от първите студенти на проф. Василев и негов докторант, в продължение на повече от десет години полага усилия да продължи, развие и осъвремени тази особено полезна традиция.

Една от последните разработки на колектива „Мултимедийна демонстрация на ефекта на Фарадей и дисперсия на константата на Верде“ стана повод за среща на нашия опит със старата швейцарска традиция. Работата беше представена на международния симпозиум „Лазери и лазерни технологии“, който се проведе през октомври 2005 г. в Пловдив. Тя привлече интереса на проф. Антоан Вайс от Университета във Фрибург. Голяма част от неговите научни разработки са свързани с ефекта на Фарадей и неговия нелинеен инвариант. Проф. Вайс е възпитаник на проф. В. Телегди, който е имал щастието да се учи от великия Паул Шерер. По примера на своя учител, Вайс приема и продължава тази традиция. Той самият е разработил голям брой модерни физични демонстрации.

Още по време на симпозиума проф. Вайс изяви желание да посети демонстрационната зала в Пловдивския университет.

НА СТР. 6

ОТ СТР. 4

зо до гръдния кош на пациента, а другият - на 7 см подалече, където магнитното поле на сърцето е незначително. Постигнат е отношение сигнал/шум равно на 500 000 пъти.

Магнитното поле на сърцето е различно в отделните точки на гръдния кош. Освен това, то се мени и във времето. Сигналът, който се получава от една точка, наподобя-

Измерване на магнитното...

ва известният RQS - комплекс на електрокардиограма. Измерването на полето в много точки едновременно позволява да се направи магнитна карта. Използването на компютърна техника дава възможност да бъде проследено изменението на тази карта във времето, т.е. да се наблюдава магнитната активност на сърцето по време

на различните фази от неговата дейност.

Засега екипът на проф. Вайс е разработил едноканален оптичен магнитоградиометър, който регистрира магнитното поле на сърцето в 36 точки, разположени на разстояние 4 см една от друга. Но неговото използване е практически неудобно - времето за регистриране на една

магнитокардиограма е около два часа. Това е немислимо при пациенти със сърдечни заболявания. Затова предстояща задача на колектива е разработването на 64 канален магнитометър, който ще сведе това време до 2 минути.

Дълъг и нелек ще бъде пътят на внедряване на изобретението в медицинската практика, но учените са убедени, че то ще бъде добре посрещнато от кардиолозите и техните пациенти.

ПРОЕКТ

ТЪРСИ СЕ ФОРМУЛАТА ЗА ВРЪЩАНЕ НА ПЛАТЕНОТО ОБУЧЕНИЕ ВЪВ ВУЗ

Жулиета МИЛАНОВА

Преди време в медиите министърът на образованието - доц. д-р Даниел Вълчев, представи идеята си за въвеждане на платеното обучение. За съжаление, не изрази никаква ясна концепция как точно смята да се реализира това. Той заяви, че ще се търсят механизми учебните заведения заради изгодата да не се изкушат да приемат колкото се може повече студенти, още повече, че и сега висшите училища приемат и дипломират ненужно много и с доста ниско качество на образование висисти. За база се взема капацитетът на висшето училище, а приемът се определя от държавата. Дано да не става дума за намеса в автономията на университетите. Така или иначе в края на февруари ще бъде готова стратегията за развитието на висшето обра-

зование. Да участва в нейното изготвяне е поканен и заместник-ректорът на Пловдивския университет доц. д-р Запрян Козлуджов. Ето какво е мнението му за идеята на министъра на образованието.

Доц. д-р Запрян Козлуджов: „Идеята за връщане на платеното обучение не е нова. Има голям натиск от страна на ректори от големи университети - УНСС, Софийският университет и др. Тази форма на заплащане ще даде глътка въздух на висшите учебни заведения. Въпросът е как да стане това. Аз чух идеята на министър Вълчев. Той иска да обвърже връщането на платеното обучение с капацитета на висшето училище. Самото понятие капацитет е твърде разтегливо, както е дефинирано в преходните и заключителни разпоредби на Закона за висшето образование, и още по-трудно

може този капацитет да намери цифрово изражение. Затова аз имам предложение относно технологията. Най-добре е държавата да субсидира определен брой студенти във висшите учебни заведения, както е било до момента, като половината от тях да бъдат приети в платено обучение, а таксите да са регламентирани. За платеното обучение може да се приложи принципът, който важи за платените магистърски програми. Таксата, която студентите от платено обучение ще плащат, да е равна или да е не по-малко от 70% от субсидията за даденото професионално направление. Например, ако в правото - то е регулирана специалност, субсидията за един студент за една година е 1100 лева, то студентите, приети платено обучение, да плащат 750 лева годишна такса. Точно тези пари

са допълнение към бюджета на висшите училища. Така ще има ред.

Относно регулирането на приема, ако ПУ е приемал приблизително 1400 студенти за бакалавърска степен - 700 от тях по низходящ ред се класират държавна поръчка, а останалите 700 също по низходящ ред се класират платено обучение, като държа да подчертая, че държавата си дава субсидия за всичките 1400 студенти. Ето тези пари ще бъдат нещо добре дошло за учебното заведение и ще му дадат глътка въздух, така че то да развива инфраструктурата и спокойно да формира бюджета си. Принципът може да бъде много простичък и ако предложението ми бъде чуто от Министерството на образованието, няма да се получи така нареченият неконтролируем прием, от който министър Вълчев се притеснява.“

ОТ СТР. 5

Той се запозна с някои от работените от доц. Терзийски демонстрации, които запалиха любопитството му. Швейцарският учен беше особено впечатлен от професионализма, находчивостта и изобретателността, с които се работи тук. Хареса яснотата на физичните идеи, нагледността и достъпността на представянето им чрез демонстрациите. Така възникна предложението му за едно съвместно сътрудничество в областта на демонстрационния експеримент. И той се върна през януари 2006 г. в Пловдив. Специално за него беше показан пълният цикъл от демонстрации по оптика. Демонстрации като *Опит на Лойд*, *Пространствена филтрация при интерферометъра на Жамен*, *Допълнителни цветове при пръстените на Нютон в отразена и преминала светлина* и други, предизвикаха голям интерес.

Начало на съвместното сътрудничество бе поканата на

проф. Вайс към гл. ас. д-р Тодорка Димитрова за пост-док специализация в Университета във Фрибург. Димитрова е завършила инженерна физика в СУ „Св. Климент Охридски“ със специализация по Приложна оптика. Правила е дипломна работа в областта на влакнестата оптика към Института по приложна физика в Пловдив. След защита на дисертация в Италия през 2001 г. е сътрудник на доц. Терзийски в разработването на физични демонстрации.

Специализацията цели разработването на нови модерни демонстрации по оптика. Изборът на този раздел от физиката не е случаен. Оптичните методи и измервания се използват широко в атомната физика, астрономията, астрофизиката, химията, биологията, медицината и други клонове на науката. Те имат пряко отношение към лазерите, телекомуникациите, коприната техника, средствата за наблю-

дение. Лекционният курс по оптика в Пловдивския университет е изграден на едно високо съвременно научно ниво, като в програмата са включени теми от най-новите раздели - влакнеста оптика, електро-, магнито- и акусто-оптика, Хилберт и Фурие оптика, холография. Курсът е обогатен с голям брой демонстрации от класическата оптика.

Провеждането на демонстрации по оптика пред широка аудитория е свързано с някои съществени трудности. Основните от тях произлизат от ниския интензитет на светлинните източници и малките апертури, което води до слаба видимост на оптичната картина. Проследяването на оптичната система и нейните отделни елементи, както и преминаването и промените на светлината през тях, също е неудобно за представяне пред широка аудитория. Подходящото използване на лазерни източници и мултимедийна техника спома-

га за преодоляване на тези трудности. Освен това оптичната апаратура изисква особено висока прецизност при конструирането, изработката, монтажа и юстирането. Не на последно място е и умелото и компетентно боравене с нея.

Трябва да бъде дебело подчертано, че няма комерсиално разпространено оборудване за демонстрационния експеримент. Всяка демонстрация трябва да бъде целево проектирана и разработена. Проф. Вайс предлага някои наши авангардни идеи в тази област да бъдат реализирани в Университета във Фрибург, чийто физически факултет разполага с добре оборудвана лаборатория и работилница, а също и с високо квалифициран персонал.

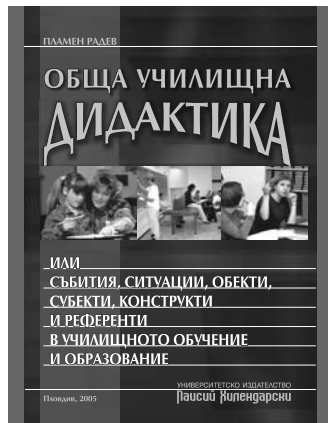
Работата представлява интерес и за двете страни. В резултат на това се очаква демонстрационната зала на Пловдивския университет да бъде обогатена с нови съвременни демонстрации по оптика, разработени по европейски стандарти.

СРЕЩАТА НА ДВЕ ТРАДИЦИИ...

ПРЕДСТАВЯМЕ

ДВЕ НОВИ КНИГИ НА ЛАВИЦАТА НА ПЕДАГОГИЧЕСКИЯ ФАКУЛТЕТ

В Педагогическия факултет на Пловдивския университет научната мисъл не се оставя на статиката. Показателно за това са двете нови книги на доц. дпн Пламен Радев. Първата е „Обща училищна дидактика“. Тя беше очаквана от академичната педагогическа общност в страната и предизвика голям интерес. Новото в книгата са въведена съвременна тематика и най-вече актуалната и модерна интерпретация. Дискурсът в книгата е с впечатляваща информационна натовареност, при това изразена без разточителство. Особено характерни са параграфите за конструктивизма, стандартите и стра-

тегите на преподаване, теориите за учене, техниките на учене и преподаване, доцимологията и постмодернизма в образованието. Едно е ясно, в съдържанието на книгата е видно кой задава съвременната конфи-

гурация и модели в българската дидактика. Сигурно вече разбрахте, че това не се случва в София. Другата книга на доц. Пл. Радев е „Религиозни, личностни и постмодерни учения и практики на възпитанието и самовъзпитанието“. В нея читателят ще види редоположени възпитателните техники и цели на всички поважни религии - православно християнство, будизъм, индуизъм, юдаизъм, ислям, даосизъм, конфуцианство, с техните школи и различни направления. Не са оставени без внимание отново постмодернизъмът във възпитанието, когнитивните му алтернативи, трансперсоналните измерения, осо-

беностите на женското възпитание. И за тази книга може да се отбележи, че авторът ѝ е създал наратив, който впечатлява и е източник на редица творчески хрумвания. В тематиката на втората книга е вложена интерпретация на влиянието и властта във възпитанието, което също е относителна новост в такъв род литература.

Без да се влиза в подробности, авторът е замислил и пише текст по мениджмънт на средното образование. С това той ще затвори цикъла дидактика, теория на възпитанието, история на образованието и неговото управление. Пожелаваме му успех!

„Пловдивски университет“

Студентка от БЕАЕ постигна рекорден резултат на олимпиадата по морфология

Тенчо Дерекювлев

Традиционна по време на организирани и достатъчно нетрадиционна като форма на изпит, олимпиадата по морфология на съвременния български език отново се оказа примамваща за кандидат-филолозите. В предварителния списък на заявите участие, изготвен от преподавателите по учебната дисциплина - гл. ас. д-р Красимира Чакърва, гл. ас. д-р Константин Куцаров, гл. ас. Мария Павлова, присъстваха имената на 64 студенти, 50 от които не се поколебаха да влязат „в схватка“ на 15 януари с капризите на морфемите, на частите на речта и на граматичните именни и глаголни категории в комфортната 8 аудитория. Там участниците работеха с различни темпове и прилагаха индивидуални стратегии. Всички обаче бяха водени от желанието за себедоказване. И ако това наречем принцип на еднаквостта, то при резултатите се получи нещо различно от преди, което е знак, че всяко поредно

издание на олимпиадата придобива нови специфики. Третокурсничката от специалност Български език и английски език - Ирена Русева, сегашният победител, постигна впечатляващ резултат от 533 точки при възможни 538.

Достоинно се представи и Величка Божикова (БФ) - носител на втората награда с 497 точки, член на Лингвистичния клуб „Проф. Борис Симеонов“. Втора позиция в класацията зае и Велина Ортакийска /БЕИ/. Третия приз поделиха Ваня Йотовска (БЕАЕ), Евелина Илиева (БЕФЕ) и Александрина Дукова (СФ).

Церемонията по награждаването се състоя в 9 аудитория /18 януари/. Води я д-р Красимира Чакърва, която лично подари на морфолога на 2005 свои книги. Със специална награда и покана за членство в Лингвистичния клуб Ирена Русева бе удостоена от англисиста Николай Желязков, съпредседател на формацията.

Университетско издателство „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“

На 10 януари 2006 г. „старото“ ново университетско издателство духна една свещичка на тортата си. Подобавашо, с много смях и настроение, отпразнува първия си рожден ден. Да му пожелаем дълголетие и много творчески успехи!

Компютър за всяко дете

Разпространена беше новината, че Организацията на обединените нации се включва официално в инициативата „Компютър за всяко дете“ (One Laptop per Child). В нея се предвижда създаване на лаптопи, които да

струват по 100 долара и да бъдат достъпни за децата във всички страни. Обявяването на договореността за този проект, в който участват ООН и Масачузетският технологичен институт, стана на икономическия форум в Давос.

НЯКОЛКО ДУМИ ЗА ПРИНАДЛЕЖНОСТТА НА ЕЛИАС КАНЕТИ

„Че някои се ровят в живота ми ме изпълва с отвращение. В техните ръце това ще е друг живот. Аз обаче искам да запазя този живот такъв, какъвто наистина беше. Да намеря средство да скрия живота си тъй, че да е видим само за онези, които са достатъчно умни, за да не го изопачават.“

Елиас Канети

Крум КРУМОВ

За да напише цитираните по-горе думи, Елиас Канети със сигурност е имал известна причина.

Товарът да бъдеш свидетел на почти цял век от най-новата история на човечеството определено е трудно измерим. **Умението** да преживееш няколко пъти върховната човешка глупост, наречена *война*, определено не е само въпрос на късмет*. **Съдбата** да бъдеш евреин и да се запазиш жив (във всеки един смисъл на тази дума) през века на омразата е вече предопределено.

Някои хора са „посочени“ просветители. Елиас Канети е един от тях и е свързан с България.

Моля, не очаквайте редовите до края да бъдат изпълнени с патриотични чувства. Истината е разтегливо понятие, патриотизмът - също.

Елиас Канети е... писател нобелист, това е сигурно, както и, че е роден в Русчук (дн. Русе), България, на 25.07.1905 в еврейско семейство, умира в Цюрих, Швейцария, на 14.08.1994. Потомък е на род, чиито корени биографите му са проследили до петнадесети век, когато предшествениците на писателя бягат от Испания. През 1911 година (според някои източници е 1910) семейството на Канети се преселва от Русе в Манчестър, Англия. През 1912 г. бащата умира. По-късно писателят казва в спомените си, че това се случва, когато баща му научава вестта за избухването на Балканската война (този факт би могъл да ни покаже, че бащата е бил силно загрижен за съдбата или на България, или на Турция). През 1913 г. майката на Канети взема него и двамата му братя във Виена. Ученическите

си години бързещият писател прекарва в Австрия, Швейцария и Германия. През 1924 г. се завръща в Австрия, където започва да учи естествени науки. Доктора си по философия защитава през 1929 година. В периода между завършването си и първата женитба през 1934 г. публикува комедиите „Сватба“ (1932) и „Комедия на суетата“ (1934). Сред по-известните му произведения са „Провинцията на човека“ (1973), „Съзнанието на думите“ (1975), „Факел в ухото“ (1980), „Игра на очи“ (1985), „Тайното сърце на часовника“ (1989). Световна известност (а също и презрение) му носи есеистичната книга „Масите и властта“ (Crowds and Power, 1960; 2-ри том излиза едва през 1973), която Канети се опитва да публикува още след 1930, но среща ясно какви трудности. Най-голямото си признание Канети получава през 1981 г. - Нобелова награда за литература. Според някои признания му носи автобиографичната книга „Спасеният език“ (1977), според други - заслугата е на „Освободеният език“ (1979).

Описват Елиас Канети като човек с много сложен и тежък характер. Вероятно непрестанните гонения срещу евреите и търсенето на истина и справедливост точно там, където тя в повечето случаи е липсвала, са го формирали по този начин. И тук идва мястото на един много важен факт: личността на Канети събужда любопитството на редица биографи, които устръдно се ровят в живота на

Елиас Канети

Застраховка на автора:

Този текст няма претенции да бъде наричан „изследване“, още по-малко „научно“. Целта е на първо място познавателна и след това провокативна. Ако след прочитането възникнат въпроси от всякакво естество, каузата все пак няма да бъде загубена!

нобеловия лауреат. Повечето от тях се водят от т.нар. „патриотични чувства“. Нобеловата награда за литература определено събужда интереса както на вече утвърдени, така и на самозвани биографи. Да притежаваш Нобелов лауреат

в държавната „витрина“ е не само въпрос на престиж. Интересът към Канети се засилва след появата на „Освободеният език“. Следва жестока надпревара за определяне националната принадлежност на писателя. Където и да е пребивавал временно, Канети веднага бива обявяван за гражданин на съответната държава.

Елиас Канети владее няколко езика, сред тях български, английски, немски. Майчиният му език е ладино, езикът на евреите сефаради, известни още като южни евреи, обитаващи предимно Испания, Португалия и Гърция (за сведение, друга такава група са евреите ешкенази от Русия, Полша, Германия). Именно към тази еврейска група принадлежат и 90% от българските евреи, спасени през Втората световна война. Що се отнася до езика, той принадлежи към иберо-романската подгрупа на романските езици, познат е още като сафарадски, спаньолски или джудезмо.

Трябва ли личност като Елиас Канети да бъде непременно обременена с конкретна националност? Ако това наистина се налага, то по какъв признак трябва да класифицираме тази принадлежност? Самосъзнанието е най-важно, но никъде не е документирано какъв точно се е чувствал Елиас Канети - бъл-

ЛЮБОПИТНО

Елиас Канети завещава личната си библиотека (15 000 тома) и личния си архив с непубликувани лекции, ръкописи и писма на Централната библиотека в Цюрих. По негова молба 8 години след смъртта му никой няма право да използва архива и непубликуваните трудове; дневниците и част от кореспонденцията ще могат да се ползват едва през 2024 г. Погребан е в гробището Флунтерон до ирландския писател Дж. Джойс.

гарин, немец или англичанин...? Ако си изберем език, на който е говорел, ще последва тотално объркване. Фактът, че е пишел на немски, може да го причисли повече към немската литература, отколкото националност (въпреки че последните не правят разлика). Ако националността се определя от това къде си роден, можем да заявим, че човекът Елиас Канети е българин. А какво да кажем за писателя? Приемем ли, че е български, трябва да добавим, че е писал на немски. Оттук следва, че сме длъжни да признаем „съществуването на българска литература на немски език“, защото Канети не е написал нито ред на български - твърдението придобива абсурдно звучене.

Един съвет - ако тази „плетеница“ ви вълнува и искате да се снабдите с информация, забравете за интернет и разни енциклопедии. Ето как класифицират там Елиас Канети: *Енциклопедия Британика* от 1995 - „Bulgarian - born novelist and playwright“; същата от 2001 - „Bulgarian novelist and playwright“ (разликата е очевидна); в английската *Уикипедия* пък пише: „Bulgarian-born

*Днес, след като се случи всичко в Хиросима, всеки знае какво е войната и точно фактът, че всеки знае, е нашата единствена надежда.

Из Нобеловата лекция на Елиас Канети

НАПРАВЕНИ БЯХА ВАЖНИ ОТКРИТИЯ В ОБЛАСТТА НА НАУКАТА И ТЕХНОЛОГИИТЕ

Изминалата година беше ознаменувана с интересни открития, научни постижения, технически разработки и неочаквани новини в различни области. Сайтът CNews публикува информация за някои от най-ярките събития в сферата на науката и технологиите за 2005 г.

КОСМИЧЕСКИЯТ ЛИШЕЙ: ВОЛЯ ЗА ЖИВОТ

Експериментът, проведен на борда на руската космическа лаборатория „Фотон - М2“, може да се възприема като най-сензационното научно събитие на годината. Напълно неочаквано стана ясно, че лишейте от вида *Rhizocarpon geographicum* и *Xanthoria elegans*, извадени от космическия кораб в откритата вселена без каквато и да е защита за повече от две седмици, дори не са усетили промяната. След връщането им на Земята всички образци са останали живи и са запазили способността си да фотосинтезират. Не са забелязани и структурни изменения. Лишеите са относително сложно устроена форма на живот и представляват сами по себе си една пълноценна екосистема. Устойчивостта им е била известна и по-рано, но този нов факт напълно променя представата за възможностите и „волята за живот“ на белтъчните организми.

Новото откритие принуждава да се погледне по нов начин на перспективите на

панспермията - преноса на живи организми от планета на планета в границите на Слънчевата система. По-рано на Земята са засичани метеорити, които са попаднали тук от Марс. Напълно вероятно е и „обратната миграция“. На Марс вече е намерено нещо, приличащо морфологически на лишей. Така нашите предстатви за пределите, в които могат да съществуват сложни многоклетъчни живи организми, могат съществено да се изменят.

ВОДА И ЖИВОТ НА МАРС

Мощната научна „атака“ на Марс, предприета от новите орбитални изследователски станции и мобилните самоходни роботи, доведе до ред епохални открития, най-важното от които е наличието на ледени полета на „червената“ планета. Възможно е и съществуването на вода в течно състояние на Марс.

Всичко това накара експертите от NASA да признаят, че на Марс съществува живот и в наши дни. Много убедителен признак за това е присъствието на метан в атмосферата на планетата, а и разпределението му в нея.

В КОСМОЛОГИЯТА НАЗРЯВА РЕВОЛЮЦИЯ?

Неочакваните резултати от картографирането чрез микровълново излъчване и наличието на феномена „Ос на злото“ накараха голяма група астрофизици да поставят въпроса за необходимостта от кардинално преразглеждане на съществуващия модел за „Големия взрив“, който все по-трудно може да бъде обяснен при наличните факти. Научният свят започва да се занимава с „най-ненаучните“, на пръв поглед, проблеми - например, обема на информацията, която може да бъде зашифрована в посланието на Създателя.

„ПОЯСЪТ НА КОЙПЕР“ КРИЕ МНОГО ЧУДЕСА

Последните открития на нови необичайни тела в крайните граници на Слънчевата система - в така наречения

„Пояс на Койпер“ - изцяло променят представата ни за нея. Вече е ясно, че зад орбитата на Нептун човечеството го очаква един нов, ярък, богат и непознат свят. Тези загадки трябва да изясни сондата New Horizons, която се насочи към Плутон и другите тела от „Пояса на Койпер“ през януари 2006.

ЛАЗЕРЪТ СЕ ПРЕВЪРНА В ЧИСТАЧ

Един от ярките примери за възможностите на съвременните технологии в различни области е появата на първата в света „лазерна прахосмукачка“ - преди такова съчетание можеше да се види само при най-революционните фуруролози.

Първата компактна лазерна „прахосмукачка“, създадена от специалисти на немската компания Clean Laser System, тежи 9 килограма и позволява почистването на повърхности от различни мръсотии чрез обикновена светлина. При този метод не се използват химически вещества и не се отделят никакви отпадъци - дори и неприятни миризми.

Превод от руски:
Енчо Тилев

НА СТР. 9

Jewish novelist“; ето ги и немците: „ein deutschsprachiger Schriftsteller“ („един немскоговорящ писател“ - б.а.); и никаква славянска солидарност от поляците: „Poeta I dramaturg austriacki“ („австрийски поет и драматург“ - б.а.); в далечна Япония пишат: „burugaria Shusshin - no yudayajiu sakka“ („еврейски писател, роден в България“ - б.а.); най-интересно е как го определят някои български сайтове: чисто и просто като „еврейски писател“... Тук не може да не възникне въпросът - защо е целият този разноразбой? Определяща ли е националната принадлежност за принадлежността на даден писател към която и да било

НЯКОЛКО ДУМИ ЗА...

литература? Известен е примерът с Джоузеф Конрад - поляк по националност, който започва да учи английски едва след 18-годишна възраст, а след това влиза в литературата с шедеври, написани именно на английски език. Необходимо е нещата да бъдат разграничавани.

И понеже ни касае повече „българската следа“ (значението на тази фраза вече толкова се изтъква, че се превърна в реалия, затова нека го разширим), да видим какви са нашите доводи. Документиран факт е, че Елиас Канети е роден и живял в Русчук, дн. Русе, до 6-годишна възраст. Родната къща на писателя пазят спомените от неговите

първи стъпки. В Русчук Елиас е усетил за пръв път неприязънта към еврейската раса: „Всичко, което преживях покъсно, вече ми се беше случвало в Русчук“, казва авторът на „Освободеният език“. Всичко приключва след изселването на семейството от България в Манчестър, Англия. Съмнително е дори дали родителите на Канети са имали българско самосъзнание, понеже са се формирали в държава, която тогава още е част от Османската империя.

Не мисля, че „патриотизмът на сухо“ тук е уместен. Можем да бъдем горди от факта, че в границите на свободна България се е родил човек, участвал в изграждане-

то на цяла епоха в литературата и справедливо получил Нобелова награда. Но да претендираме, че тази награда е до известна степен „българска“, ми се струва много осезаема проява на слабост и още нещо... Същото важи и за останалите страни, имащи подобни претенции. Защото „първо си човек и творец, а след това българин, турчин, или англичанин“! Никъде не прочетох - Елиас Канети - Нобелов лауреат и гражданин на света..., колко просто звучи.

Казват, че живеем във века на компромисите...

Използвани са цитати
и материали
от интернет.

УНИВЕРСИТЕТ

КОНСУЛЪТ НА ПОЛША НАПРАВИ ДАРЕНИЕ ЗА ПОЛОНИСТИТЕ ОТ УНИВЕРСИТЕТА

Жулиета МИЛАНОВА

Консултът на Република Полша - г-жа Анна Дженчиоловска, дари на специалност полонистика в Пловдивския университет ксерокс-машина, книги и комплекти речници. Целта на дарението е поощряването на студентите, които са избрали тази не толкова популярна специалност, както и подпомагането на университета в изграждането на нова семинарна зала за студентите слависти.

След кратко закъснение и понесла голямо количество пакети с помощта на студенти полонисти, в заседателната зала на Пловдивския университет пристигна г-жа Дженчиоловска. Веднага предизвика изненада с непринуденото си поведение и с голямото си желание да говори на български. Срещата започна с разказа ѝ колко много харесва Пловдив и как преди години именно тук, в Аграрния университет, е завършила първото си образование. Тя винаги се е чувствала свързана с Бъл-

гария и смята, че българите са сред малкото народи, които имат вътрешно ухо и изключително добре се справят със заучаването на чужди езици. Затова и полската държава не пропуска възможност да поощри българските студенти, заели се с полския език. Тя обмисля план и за осигуряване работа на полонистите чрез консулството в различни туристически фирми, които се занимават именно с големия поток от полски туристи, който, според нея, след влизането ни в Европейския съюз ще се увеличи още повече. Бе обсъден и проект за издаване, с помощта на консулството, на сборник с преводи на художествена литература - дело на студенти от ПУ. Консултът отговори на всички въпроси на студентите, свързани с различните програми за обмен и възникващите понякога с тях проблеми. Обеща често да посещава университета и си пожела винаги да е по приятни поводи.

ЛИТЕРАТУРЕН КОНКУРС

Вестник „Пловдивски университет“ обявява конкурс за: ПОЕЗИЯ - до пет стихотворения;

ПРОЗА - до три разказа.

За всеки от двата раздела ще бъдат раздадени съответно по три парични награди.

В конкурса могат да участват всички студенти от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, които не са по-възрастни от 35 години. Материалите трябва да бъдат напечатани в два екземпляра (на тях да са написани трите имена на студента, специалността и курса, както и домашен те-

лефон, ако желаете).

Крайният срок за получаване на творбите е 28 април 2006 година на адрес: Пловдив, 4000, ул. „Цар Асен“ №24, в. „Пловдивски университет“ или направо в редакцията (първата барака в южния двор на ректората) всеки работен ден от 10.00 до 14.00 часа. Отчитането на резултатите ще бъде около 24 май 2006 година.

Наградените и някои непремирани творби, направили добро впечатление на журито, ще бъдат отпечатани на страниците на вестника.

КАК ЩЕ ГИ СТИГНЕМ... ЕВРОПЕЙЦИТЕ?

Николай МАНЧЕВ

„Как ще ги стигнем европейците?“ - въпрос, който почти всеки българин си е задавал в днешната трудна обстановка на преход. За да си отговорим, трябва първо да си изясним границите на понятието „европеец“.

От семантична гледна точка „европеец“ означава жител на континента Европа. След създаването на Европейския съюз през 1992 г. понятието добива ново измерение, а именно жител на страна членка от евроатланса. От тези две твърдения произлиза следният въпрос - българинът европеец ли е и ако не е, как ще стане такъв?

Ако се допитаме до историята, ще открием, че България е съществувала редом с велики цивилизации като Римската и Византийската империя. Културата ни е изградена върху културите на траките и славяните, които са били едни от първите обитатели на „Широкооката“ (от старогръцки Европа означава „Широкоока“). По времето на Симеон I страната ни е впечатлявала не само с могъщото си влияние на континента, но и с богат културен и книжовен живот. Създадената от Кирил и Методий азбука е една от трите официални азбуки на Съвета на Европа. За страната ни са водени стотици битки, защото стратегическото ѝ географско положение като граница между Запада и Ориента я е превърнало в апетитен залък за великите сили.

С горепосочените факти българинът определено се

идентифицира със семантичното понятие „европеец“. Що се отнася до второто, малко изкуствено наложено значение на думата, трябва да се покрийт определени икономически и политически изисквания. В този смисъл на страната ни ѝ предстои да измине труден път.

Можем да вземем пример от европейските страни, особено по отношение на селското стопанство, инфраструктурата, капиталовия пазар, съдебната система, борбата с корупцията и престъпността. Наше верувам трябва да бъдат качества като труд, честност, дисциплина, амбиция, толерантност... Именно тези са и основните достойнства на европейците, които гоним.

Това обаче не става от днес за утре. Трябва да положим постоянство и упоритост за постигане на напредък. Важно е да добием увереност в собствените си сили и да ги насочим към изграждането на една нова България, в която да се чувстваме пълнокръвни европейци.

Първата крачка към това е преобразуването на въпроса „Как ще ги стигнем... европейците?“ в „Какво още можем да вземем от тях като пример, за да доусъвършенстваме българското?“ Трябва да сме наясно, че Европа - това не е само Европейският съюз.

„Европа е голяма република, разделена на няколко държави“ (Франсоа Волтер) и България е една от тях.

КЪДЕ СМЕ НИЕ?

Поредната среща от цикъла „Къде сме ние“ беше с възпитаника на ФМИ д-р Петко Янев - един от отличниците на факултета от випуск 2001. Янев защити докторат в Университета на Нюшател, Швейцария, а сега е

на специализация в Пиза, Италия. През студенти и преподаватели от ФМИ той изнесе лекция на тема „Числени алгоритми за решаване на проблеми по метода на най-малките квадрати“.

НОВА КНИГА

СКУЛПТОР НА КРАЙПЪТНИ НОВОЛУНИЯ

Жоржета ЧОЛАКОВА

С дебютната стихосбирка на Димитър Краев „Въже“ в българската поезия се появи нов лирически глас, чрез който словото зазвучава и истинно, и въздействащо. А едва ли е нужно да припомним, че именно това съчетание на откровеност и проникновена сила на поетическия изказ е достъпно единствено на големите поети.

Това са стихове, родени от автентичното духовно изживяване на привидно обикновени, дори делнични неща, (детето, което играе на въже, възрастната жена, подпряна на своята тояжка, дървото, издигнало клони към небето и т.н.). Но именно в тях поетът открива метафизичните знаци на битието, които придобиват смисъл именно защото чрез тях се осъществява личната човешка драма. Краевотата и силата на тези стихове се дължи на умението на поета да придава на болезнената откровеност едно особено и трудно постижимо равновесие между индивидуална чувствителност и екзистенциална значимост. Да изразяваш своята ранимост, без да я назоваваш, без да стигаш до сантиментална изповедност. Да я надмогваш чрез съзнанието за духовното съдбовно единение на всичко и всички

- ето, това е достойното стоическо изживяване на собствената Голгота.

Поезията на Димитър Краев е поезия на самотното виждане в предметните знаци на човешкото битие. Всяко стихотворение е изградено от конкретна лирическа ситуация. В образната система на всеки текст винаги има своеобразен център, около който гравитират метафоричните превъплъщения на една доминираща идея, възплътена в предметната реалност. Именно това придава монолитност на лирическото чувство и конкретност - дори рисунъчна визуалност и архитектурен обем - на образа. Този тип ситуационна поезия се отличава от импресионистичната поради липсата на съзерцателност или нюансираност на сетивните възприятия. Още по-малко прилича на свободно асоциативната,

където образният поток е отворен и в повечето случаи трансов. Лирическата ситуация в стиховете на Д. Краев не затваря текста в някаква единична и еднозначна рамка, а чрез силата на метафоричното отгласване и проникване в същностните кодове на битието придава на конкретното изображение надвремева перспектива. Така поетическият фокус, насочен върху изведения в централна позиция образ, постига нова оптика, чрез която поставеният проблем става философски значим. И тази философия може да бъде зададена дори и в непреднамере-

но поетичния образ на топката, която „като сълза се търкулна / по острите скули на времето. / И се сбръчка телцето ѝ / пълно с небе.“

Лирическият герой на Краев е на пръв поглед несретник, човекът от периферията или на социума (скитника), или на възрастта (детето, бабата). Той е „компасът, изгубил стрелката./ Едноокият пльх“. Но това са преди всичко различните лица на този, когото чрез себе си нарича „върстник на самотата“. Самотата обаче не като мелодраматично изживяване на житейската орис, а като единственото възможно естествено състояние на неспокойното и непокорно търсене на себе си във вечните, необятни и необозрими проекции на зримото и незримото. Самотата като титаничен израз на вътрешната съпротива:

*Прегризах въжето
на котвата.*

*Ходя по палубата,
ръфам платна от безумие.*

А това е безумието, което ражда творческия взрив. Порива на поетическото слово, подреждащо хаоса.

Стихове от ДИМИТЪР КРАЕВ

ВЪЖЕ

* * *

МАРИОНЕТКА

Въжето,
на което скачаш,
сине.
Въжето, дете хълцаше от гъдел,
щом коремчето му триеше земята,
сега като змия пребита
в краката се е проснало.
Въртим със майка ти.
Подскачаш.
Но с друга гравитация е твоята вселена.
Да можеше с въжето да изтеглиш
и двамата ни в нея...
Не виждаш ли душите ни
как куцат
и не искат
да се опрат една на друга?

И как въжето между нас описва
една огромна нула.

В порутена мансарда -
над погледи присвити,
две слънчеви илюзии
лъчите си преплитат.

Чуплива се оказа
най-праведната крепост.
И ти - като богиня
от античен епос

на пръста си завърташ
изгубена вселена.
Мигът по своему е вечен
от вечност мигновена.

В порутена мансарда -
над рая демоничен,
два слънчеви отблясъка
дискретно се обичат.

Паметта на устните.
Куклата със сламено лице.

Риторичното си аз е скрила
зад пръчки на хвърчило.

Пространство за летене
с форма на кафез.

МОСТ

По прешлените му - безкрайно
многогочие,
парадът на пропуснатите шансове
като мъгла за смърт ще се проточи.
Невинна като детско обещание
в монументалната ми памет -
скулптор на крайпътни
новолуния,
обременен със щастие.

ЕКОЛОГИЯ

СЪВРЕМЕННИТЕ ПОДХОДИ В ПРИРОДОЗАЩИТАТА. СТРАТЕГИЯТА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ВИДОВЕ, МЕСТА, МЕСТООБИТАНИЯ И РАБОТА С ХОРА

Димитър ПЛАЧИЙСКИ

*Българско дружество за защита на птиците
Регионален офис гр. Пловдив*

Подходът: Опазване на места и местообитания

Развитието на природозащитата като комбинация от широк диапазон от науки и принципи и прилагането на първия подход, свързан с опазването на конкретни видове, застрашени от изчезване или със силно намаляващи популации, стига до нов етап с осъзнаването и прилагането на подхода за „опазване на места и местообитания“. Каква е същността на подхода? Един от основните ресурси в природата е пространството, т.е. необходимото за организмите място, където да живеят и откъдето да черпят останалите ресурси. Една от насоките на еволюцията е да сведе конкуренцията до минимум, оптимизирайки използването на пространството като ресурс и като източник на ресурси. Така различните организми зависят от специфични условия на средата и се специализират да използват определени ресурси в различна степен. Местообитанията на организмите са участъци с комбинация от различни ресурси (живи и неживи фактори на средата), необходими за храна, укритие и размножаване. Индивидите от един и същ вид имат сходни изисквания по отношение на условията, ресурсите и местообитанията.

Има видове организми, които са космополити и се срещат навсякъде по планетата, но по голяма част от организмите (99%) се срещат само в определени области. Дори има таксони, каквито са ендемитите, които могат да се срещнат само в дадена планина или на определено място в тази планина. Ареал на вида се нарича географската територия, в която той се среща. В гра-

ниците на ареала може да има една или много популации на даден вид. Така например в ареала на разпространение на червеногушата гъска (*Branta ruficollis*) има една единствена популация, други видове могат да имат 10, 20 и т.н. популации. Популацията е географски обособена съвкупност от инди-

види на един и същи вид, които се размножават свободно помежду си. Видът съществува чрез своите популации, които могат да бъдат в различна степен изолирани една от друга. Колкото повече са изолирани популациите, толкова възможността за генетичен обмен намалява, което засилва риска от изчезване на вида.

При някои видове индивидите са сравнително равномерно разпръснати в границата на ареала през целия си жизнен цикъл. При други видове обаче по време на различни периоди от жизнения цикъл се концентрират или предпочитат определени места от ареала. Например световно застрашен вид - малък корморан (*Phalacrocorax pygmeus*), гнезди колониално и образува струпвания на определени места през зимата. На тези места броят на индивидите от този изключително рядък и застрашен от изчез-

Продължение от брой 353

ване вид може да достигне до 20% от цялата му световна популация. За да увеличат шансовете си да преживеят, някои видове се нуждаят от различни условия и ресурси през различните стадии от жизнения си цикъл, основно свързани с пространството. Жизненият цикъл е съвкупността от характеристиките за вида биологични особености, повтарящи се през определен период от

Общото за всички защитени територии е, че се опазва мястото, което е важно като местообитание и/или предоставя хранителна база на дадени видове или комбинация от видове. Стремежът е точно запазване качеството на условията и ресурсите, така че да са благоприятни за вида.

Екологични мрежи.

Видове

Природата е динамична система. Живеейки в средата, организмите я изменят, в резултат на което е необходимо да се приспособяват към променената среда. Все пак природните системи имат способността да устояват на външни въздействия и да поддържат определено равновесие.

Човекът като жив организъм също участва в конкуренцията за пространство като ресурс и за останалите ресурси. При това той използва множество допълнителни средства и методи, които подпомагат оцеляването му. Ако погледнем мащабите и интензивността на човешката дейност през последните 50 години, спрямо интензивността на естествените природни еволюционни процеси, спокойно можем да сравним човешката дейност с мащабни природни дейности. Природната система не е в състояние да балансира естественото си равновесие и променя развитието си. В резултат много видове не могат да се приспособят, намаляват и дори изчезват. Изчезването на всеки един вид е окончателно и означава намаляване на разнообразието от живи същества - биоразнообразието, а то пък е ресурс, от който зависим за огромен брой услуги: икономически, генетични, медицински, културни.

През последните 10 години е общоприето, че чо-

време - размножаване, линене, скитане, миграция, зимуване.

Така в пространствено отношение някои видове определено са зависими от местата с определена комбинация от условия и ресурси (места за почивка, хранене, ношуване, размножаване и т.н.). Тези места макар и твърде ограничени като териториален обхват в сравнение с целия ареал на вида се явяват от ключово значение за оцеляването му. Липсата или влошаването на качествата, на което и да е условие или ресурс в тези места, оказва пагубна роля за вида.

Така в природозащитата идеята за опазване на местата има следния смисъл: Ако ние положим усилия качеството на условията и ресурсите да останат добри на тези географски ограничени територии, ще осигурим не само необходимото пространство, а и оцеляването на видовете.

ТРАДИЦИЯ

ФМИ БЕШЕ ГОСТОПРИЕМЕН ДОМАКИН НА НАЦИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЯ ПО МАТЕМАТИКА, ИНФОРМАТИКА И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ

За трети пореден път Факултетът по математика и информатика на Пловдивския университет прие участниците в националната Ученическа конференция по математика, информатика и информационни технологии.

Шестата ученическа конференция се проведе от 27 до 29 януари 2006 година. Тя се организира от Съюза на математиците в България, Ученическият институт по математика и информатика на БАН и единствения негов филиал към ФМИ на ПУ, Международната фондация „Св. св. Кирил и Методий“ и Фондация „Еврика“. Генерален спонсор е „Американска фондация за България“. Конференцията се проведе под патронажа на възпитаника на ФМИ, сега заместник-министър на образованието и науката - Кирчо Атанасов.

Независимо от ниските температури и обявените „дървени“ ваканции, на конференцията пристигнаха всички, заявили своето участие. Близко 100 ученика от цялата страна докладваха в три отделни секции пред жури от висококвалифицирани преподаватели и научни работници от ИМИ на БАН, ФМИ на ПУ и ФМИ на СУ.

На официалното откриване в зала „Париж“ на новотел „Пловдив“ журито обяви резултатите и награди отлично и много добре

представилите се участници и техни ръководители. Радостно е, че и този път измежду научните ръководители имаше и студенти, които отново бяха от ФМИ на ПУ: Владимир Темелков, Светлозар Кондаков и Тихомир Недялков - всички от I курс специалност „Информатика“. Участниците бяха поздравени от заместник-министъра на МОН Кирчо Атанасов, председателя на Международната фондация „Св. св. Кирил и Методий“ академик Петър Кендеров и деканът на ФМИ на ПУ

доц. д-р Димитър Мекеров, който обяви и имената на 15 отлично представили се 12-класници, на които се признава отлична конкурсна оценка при кандидатстване в специалностите на факултета.

Всички участници, които не са в 12 клас и които получиха грамоти за отлично представяне, получиха и покана за участие в интервюто за определяне на българи в RSI 2006. RSI е инициатива на американския Център за високи постижения в обучението (Center for Excellence in Education - CEE) във Вирджиния. Всяко лято CEE провежда шестседмична школа в Масачузетския технологичен

институт (MIT), Бостън, в която участват 75 средношколци от САЩ и от различни страни в Европа, Азия и Африка. Благодарение на дългогодишното сътрудничество между Международната фондация „Св. св. Кирил и Методий“ и CEE вече почти 10 години в RSI участват ежегодно и български ученици. До учредяването на Ученическият институт по математика и информатика участниците в RSI се избираха измежду успешно издържалите тестовите за Колежите на Обединения Свят, организирани от Международната фондация „Св. св. Кирил и Методий“. Днес Ученическият институт по математика и информатика има отговорната задача да изпраща в RSI ученици, които достойно да защитават позицията на България като страна, в която има изключително надарени млади математици и информатици.

„Пловдивски университет“

ОТ СТР. 12

векът с дейността си влияе не само на определени редки и уязвими видове, а на всички видове и на биоразнообразието въобще. Все по-малко на брой и площ места остават естествени природни кътчета, непроменени от човешката дейност.

Какво прави човекът, овладявайки пространството и черпейки общите за всички ресурси?

Усвоявайки нови територии и превръщайки ги в нещо различно (пресушаване на блатата, опожаряване на гори и превръщането им в обработваеми площи, разораването на пасища, строежът на ВЕЦ и т.н.), човекът унищожава условията и ресурсите за други организми. С това намаляват и териториите,

СЪВРЕМЕННИТЕ ПОДХОДИ...

ползвани от засегнатите видове организми, което води до разпокъсване и изолация на техните популации. Това би било благоприятно за еволюционния процес, но при други условия. При разпокъсването на популациите на видовете за такъв кратък период се получава силно отрицателен ефект, който би могъл да се ограничи в известна степен с поставянето на територии под защита. Всеки един биологичен вид има свой т. нар. минимален праг на оцеляване - минималния брой индивиди от даден вид, който може да осигури съществуването на вида. Ако броят на индивидите от даден вид падне под този праг, видът или съответната попу-

ляция са обречени на изчезване. Този праг е свързан с генетичното разнообразие на вида. То определя способностите на вида за адаптация и оцеляване при екстремни условия на средата. Колкото индивидите от даден вид са повече, толкова е по-голямо генетичното разнообразие и толкова е по-голяма вероятността да оцелее видът като цяло.

Разпокъсването на популациите на малки части води до тяхната изолация, в резултат на което броят на индивидите в отделните изолирани популации намалява, намалява и генетичното разнообразие, а с това и адаптивните способности на вида и възможностите му за

оцеляване. Получава се ефект на „унищожаване на парче“. Дори ключовите за даден вид територии да са защитени и се управляват ефективно с цел неговото оцеляване, това няма да бъде достатъчно, ако тези територии са изолирани трайно една от друга. Затова защитата на определени територии е задължително, но недостатъчно средство за съхраняване на видовете. Необходимо е тези места да бъдат свързани и да осигуряват придвижването на индивиди между тях. Също е нужно около тези места да има буферни зони, които да смекчават интензивната човешка дейност. На тази научна база възниква идеята за екологичните мрежи като механизъм за опазване на природата.

ЛИЧНОСТИ

СТРАСТИ И СКАНДАЛИ СЪПЪТСТВАТ ОТДАВНА СТОПАНИТЕ НА БЕЛИЯ ДОМ

Двадесети век Съединените американски щати посрещнаха с политическо убийство и с вливане на млада кръв в президентската власт. 25-ият президент Уилям Макинли (1897-1901) бе застрелян в началото на втория си мандат на 6 септември 1901 г. по време на Панамериканската изложба в Бъфало от анархиста Леон Чолгош.

Макинли умира на 14 септември, а стопанин на Белия дом става ненавършилият 42 години Теодор Рузвелт, който е най-младият държавен ръководител на САЩ досега. „Никой не е имал по-щастлив живот от моя във всеки смисъл на думата“, казва Т. Рузвелт за себе си преди да умре през 1919 г. За продължил му 61 години живот Теодор Рузвелт ръководи страната като президент от Републиканската партия два мандата (1901-1909), получава Нобелова награда за мир за посредничеството си при прекратяване на войната между Русия и Япония. В края на президентството си през 1909 г. заминава на сафари в Африка, а след това по време на третата си предизборна кампания за президент през 1912 г. става жертва на безуспешен опит за покушение в Милуоки. Рузвелт не доживя края на войната.

Първият убит американски президент е Абрахам Линколн (1861-1865), който е 16-ият държавен глава на САЩ. На 14 април 1865 г. той е застрелян от актьора Джон Уилкс Буут във Вашингтонския театър „Форд“ поради противоречията между южните и северните щати, довели до Гражданската война в САЩ.

Втори пада от куршум 20-ият американски президент Джеймс Гарфилд (1881), който на 2 юли 1881 г. е прострелян на входа на Вашингтонската гара от душевно болен Чарлз Гуито. Александър Бел, откривателят на телефона, се опитвал безуспешно да открие куршума чрез електрически уред, който изобретил. Президентът умира на 19 септември.

Джон Кенеди (1961-1963) е най-младият убит президент. Той е 35-ият държавен глава на САЩ, роден на 29 май 1917 г. в Бруклин, и бе застрелян на 22 ноември 1963 г. в Далас, щата Тексас, от Ли Харви Освалд.

Освен споменатия в началото на века инцидент в Милуоки с Теодор Рузвелт, където на предизборен митинг той бе ранен с куршум в гърдите, през 1981 г. в Ню Йорк бе извършен опит за покушение и срещу президента Роналд Рейгън.

СКАНДАЛИ

Първият президент, който Конгресът се опитал да сваля от власт по законодателен път е Джон Тайлър (1841-1845). Президентът Ендрю Джонсън (1865-1869) оцелява с един глас в Сената, въпреки че в края на мандата му Конгресът гласува за отнемане на пълномощията му с резолюция от 10 обвинения. Процедурата по отстраняване чрез импийчмънт не успя и срещу 42-ия президент Бил Клинтън.

Жертва на първия скандал, свързан със злоупотреби в администрацията, бил Уорън Хардинг (1921-1923). Той разполагал с доказателства за злоупотреби на свои близки сътрудници, но въпреки плъзналите слухове не им дал публичност. Оставка заради политически скандал подаде Ричард Никсън (1969-1974). Аферата „Уотъргейт“ бе разкрита от двама журналисти, които намериха информация, че по време на президентската кампания републиканците подслушвали предизборния център на демократите. Никсън подаде оставката си през 1974 г., а година по-късно наслед-

никът му Джералд Форд (1974-1977) го амнистира.

Най-младият президент, положил клетва на 42 години е Теодор Рузвелт. Най-възрастният президент е Роналд Рейгън. Той напусна поста на 78 години. Първият президент, който се настани в Белия дом, е Джон Адамс (1825-1829). Президентът, имал най-кратък мандат, е Уилям Хенри Харисън (1841), който умира 31 дни след като полага клетва.

Единственият президент, останал ерген, е Джеймс

Бюканън (1857-1861), а единственият президент, който се оженил по време на президентството си, е Гроувър Кливланд (1885-1889, 1893-1897). Кливланд е първият представител на Демократическата партия, избран за президент след края на Гражданската война.

От 42-та президенти на САЩ 14 са били демократи, а останалите - републиканци.

Единственият, преизбиран 4 пъти президент, е Франклин Делано Рузвелт (1933-1945). Той има голям принос за победата на Съюзническите сили срещу фашистка Германия, но не доживява края на Втората световна война, умира от мозъчен кръвоизлив на 12 април 1945 г. Неговият наследник Хари Труман ще остане в историята като президентът, наредил да се използва за първи път атомна бомба. САЩ бомбардираха японските градове Хирошима и Нага-

саки на 6 и 9 август 1945 г. Труман се смята и за създателя на НАТО, на плана „Маршал“ и на т.нар. „Доктрина Труман“.

За 27-ия президент на САЩ, Уилям Хауръд Тафт (1909-1913), казват, че бил професионалист като юрист, но слаб като политик. Искал да стане съдия във Върховния съд, но съпругата му не била съгласна и се опитвала да насочи кариерата му към Белия дом. И двамата успели по своему. Тафт бил министър на войната при президента Теодор Рузвелт, който бил сигурен, че именно Тафт е неговият наследник. Тафт постигнал мечтата на съпругата си, а след като напуснал президентския пост осъществил и своята. Президентът Хардинг го назначил през 1921 г. за Върховен съдия на САЩ. „Не си и спомням, че съм бил президент“, споменал Тафт преди смъртта си през 1930 г.

Участието на САЩ в Първата световна война през 1917 г. обявява 28-ият президент Удроу Уилсън (1913-1921), номиниран от Демократическата партия.

ЗАПЛАТИТЕ

Държавните глави на САЩ, от първия президент Джордж Вашингтон (1789-1897) до 18-ия президент Юлисис Симпсън Гранд (1869-1877), са получавали заплата 25 000 долара годишно. От времето на 37-ия президент Ричард Никсън (1969-1973) президентите получават по 200 000 долара годишно (половината от това, което бейзболна суперзвезда може да спечели за година). Президентът освен това има право да ползва 40 000 долара за транспортни разходи и развлечения и 50 000 долара за различни годишни разходи. Пътува с президентския самолет „Еър Форс 1“, остарял, но все пак удобен „Бо-

ТЕМИДА СЕ СМЕЕ

ЗАПИСКИ ПО БЪЛГАРСКИТЕ ГЛУПОСТИ

- Вие решавате кое е дребно и кое едро хулиганство. Това, което вие решите, ние го излежаваме.

*

- Той никога не е нарекъл майка ми с истинското й име. Наричаше я крава, дъртофелница, кукумявка. Незаслужено, разбира се!

*

- Тя пишеше ли, пишеше, че ме обича от Гърция. Аз вярвах, вярвах, докато един ден не се върнах извънредно от работа и я заварих с водопроводчика... нали!?!...

*

- Аз малко не дочувам, но напусват ли ме преминавам в по-особено измерение.

*

- Тази кола много приличаше на колата на брат'чеда. Реших да я прибера на сигурно място - в моя гараж, докато спре дъждът.

*

- Това, че предпочиташе компанията на домашното ни куче пред моята компания, е най-голямата обида, която един мъж може да изконсумира за една вечер.

*

- Сега чак разбирам, че тя ме е посрещала на външната врата не от уважение към мен, а да не видя кой още се крие в трикрилния й гардероб.

*

- Още като младоженци той пиеше и чупеше чеиза от сватбата. А когато стъкларията свърши, започна да бие моите родители.

*

- Обаждаше ми се през пет минути, за да се увери, че не й изневерявам със секретарката или с другите ми бизнеспартньорки.

*

- Продаде ни кравата, две-

ЗАДАЧИ. ГЛАВОБЪЛЪСКАНИЦИ

1. Двама велосипедисти се състезават на стадион с форма на кръг. Иван прави пълен кръг за 6 мин., а Стоян - за 4 мин. Тръгват едновременно. След колко минути Стоян ще настигне Иван?

2. Когато майката е била на 36 години, синът ѝ е бил на 10 години. Сега майката е 2 пъти по-възрастна от него. На колко години са двамата сега?

3. Непрекъснати линии. Без да вдигате молива и без повторения:

- разделете фигурата на 6 еднакви триъгълника
- начертайте отворен плик
- опитайте същото със затворен плик!

ОТГОВОРИ НА ЗАДАЧИТЕ ОТ МИНАЛИЯ БРОЙ

1. Мъдрият герой на Алфонс Доде - Тартарен Тарасконски, установил, че 1 слон изпива за 1 ден толкова вода, колкото извира в езерото за 2 дни! Иначе не би могло! Отговор: 1 слон изпива езерото за 9 месеца!

2. Монетите са: 20 ст., 5 ст., 2 ст. и 1 ст.

3. а) Пет яйца се сваряват също за 4 мин.

б) Овчарят е бутнал само 1 ябълка на земята.

Подготвил:

доц. д-р Георги КОСТАДИНОВ

те кози, шилето, даже канарчето хариза на един хаймана като него, да лочат в кръчмата.

*

- Викаше ми тейко едно време: „Даньо, хората от Харманли мулета не купуват, а ти цяла жена взе от там...“.

*

- Човек гледа овца за вълна и мляко. Волът, ако не оре, го колят. А моята жена ни домакинство гледа, ни деца. Денонощно пият кафета с приятелки, а вечер даже и белот играе.

Дочул: Калин КАЛИНОВ

ОТ СТР. 14

инг-707“, както и хеликоптер и яхта.

Преди изтичането на неговия мандат президентът Бил Клинтън подписа закон, по силата на който президентската заплата се увеличава двойно - от 200 хиляди на 400 хиляди долара годишно. Новото възнаграждение обаче важеше за следващия президент на САЩ, тъй като конституцията на страната забранява действащият да повишава собствената си заплата.

Преди това за последен път заплата на президента на САЩ е била увеличена през 1969 г., при управление-

то на Никсън.

Президентът и семейството му освен това ползват безплатно жилище в Белия дом, парк от автомобили и екип от около 25 агенти на тайните служби за охрана. Отделен екип от 100 души охранява Белия дом.

Президентът има право на прислуга, но трябва да осигурява прехраната им. Редовно се посещава от личен лекар и има право да ползва услугите на Армейската и Военноморската болници.

Бившият президент получава пенсия от 82 900 долара, а той и съпругата му освен

това имат право на пожизнена охрана. Вдовиците на починали президенти продължават да бъдат охранявани, ако искат, или ако не са се омъжили повторно. Пенсията на вдовица на президент бе увеличена през 1971 г. на 20 000 долара годишно. Пенсията се прекъсва, ако вдовицата се омъжи повторно преди да навърши 60 години.

Бившият президент освен това продължава да се ползва от безплатни пощенски услуги, канцелария, за която не плаща наем, получава 96 000 долара помощ за новия му бизнес и по времето

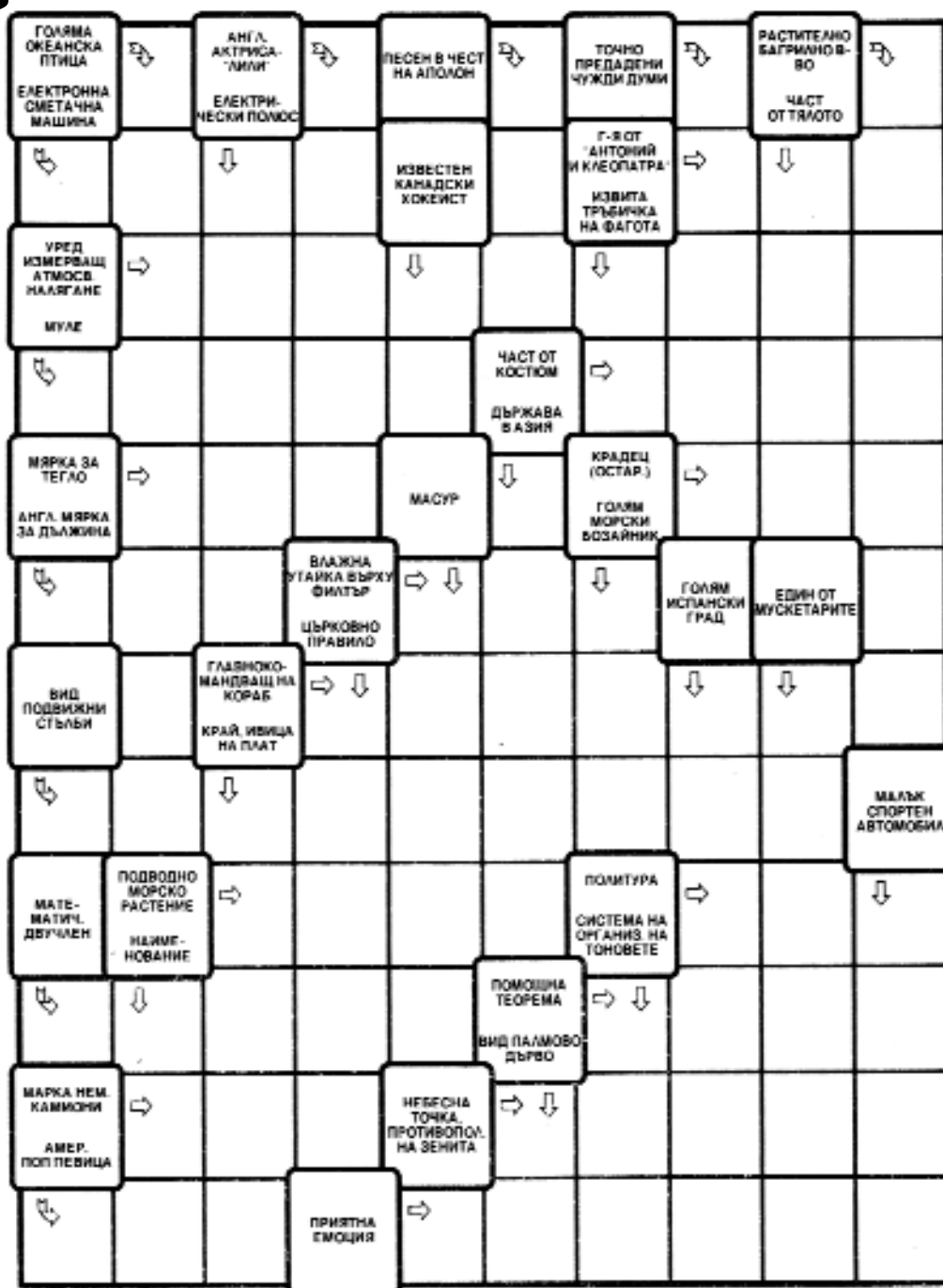
на първите 30 месеца извън президентството - 150 000 долара за разходи по новия му екип.

През първите 6 месеца след края на службата им президентът и вицепрезидентът имат право да си поделят един милион долара за административна помощ и приключване на работите по тяхната дейност.

За първи път обръщението Първа Лейди се употребява през 1877 г. към Люси Хейс, съпруга на 19-ия президент Ръдърфорд Хейс. Тъй като тя не позволявала в Белия дом да се сервира алкохол, си спечелила прякора „Лимонадената Люси“.

СТРАСТИ И СКАНДАЛИ...

УФСТОСЛОВИЦА

УФСТОБУЦА

ТИЛЬО ТИЛЕВ – ГЛАВЕН РЕДАКТОР, ДОЦ. Д-Р ВЛАДИМИР ЯНЕВ, ДОЦ. Д-Р ЖОРЖЕТА ЧОЛАКОВА,
СТЕФАН СТОЯНОВ – ФОТОГРАФ, ГЛ. АС. ЕВЕЛИНА ДАСКАЛОВА, ГЛ. АС. Д-Р ИВАН ПОПОВ, ДОЦ. Д-Р ЛЮБА ПОПОВА,
ГЛ. АС. ОГНЯН КОЙЧЕВ, ДОЦ. Д-Р СНЕЖАНА МАГАЕВА

ПРИЕМНО ВРЕМЕ: всеки ден от 10.00 до 14.00 часа

Електронният вариант се прави от СТЕФАН ДЖУКЕЛОВ
Текстове и мнения изпращайте на e-mail: vestnik_pu@abv.bg